

Підсумовуючи все вищезазначене, в процесі перекладу проаналізованого нами роману В.Й. Шовкун розробив стратегію перекладу певних мовних засобів творення образу людини з психічним розладом. Орфографічні та граматичні помилки відтворено методом фонетичного відтворення із застосуванням русизмів. Щодо пунктуації, то перекладач використовував розділові знаки відповідно до оригіналу, щоб продемонструвати інтелектуальне зростання героя. Отже, цей аспект перекладу не становив жодних труднощів. Загалом, на наш погляд, перекладачеві вдалося занурити читача у світ Чарлі Гордона. Перспективою нашого дослідження є вивчення мовних засобів творення образу людини з психічним розладом у романі Д. Кіза «Таємнича історія Біллі Міллігана».

ЛІТЕРАТУРА

1. Кіз Д. Квіти для Елджернона. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. 65 с.
2. Ницполь В.І. Мовна особистість персонажа серійного вбивці (на матеріалі американської прози ХХ століття) : дис. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2018. 233 с.
3. Eco U. Mouse or rat? Translation as negotiation. L. : Weidenfeld and Nicholson, 2003. 208 p.
4. Halliday M. A. K. The Construction of Knowledge and Value in the Grammar of Scientific Discourse, with Reference to Charles Darwin's The Origin of Species. Advances in Written Text Analysis. L. : Routledge, 1994. P. 136–156.
5. Keyes D. Flowers for Algernon. New York : Bantam Books, 1975. 58 p.

Каріна КРУШЕЛЬНИЦЬКА

Науковий керівник – асист. Ірина СЕНЬКІВ

ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ВІДТВОРЕННЯ АРТИКЛІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У РОМАНІ Д. ТАРТТ «ТАЄМНА ІСТОРІЯ»

У художній літературі сповна відображається багатство мови. Одним із ключових аспектів, що допомагає зрозуміти зміст та емоційне забарвлення тексту є артикль. Це не лише граматичне явище, а й елемент, що несе певне семантичне значення.

Мета дослідження – проаналізувати використання артиклів у романі "Таємна історія" з прагматичної точки зору, задля розкриття їхньої ролі в творі та їхнього впливу на сприйняття та розуміння тексту.

Актуальність дослідження полягає в аналізі відтворення одного з найскладніших явищ англійської мови, що відсутнє в українській мові, відтворити семантичне значення артикля в цільовому тексті.

Матеріалом дослідження є артиклі, що вживаються у романі американської письменниці Донни Тартт «Таємна історія».

Артикль — це службова частина мови, що використовується для позначення іменника в реченні. В англійській мові існує три види артиклів: означений артикль “the”, неозначені артиклі “a/an” та нульовий. Означений артикль вказує на конкретний об’єкт, що може знаходитися у формі однини або ж множини. Неозначений артикль вказує на об’єкт, який ми згадуємо вперше. Використовуємо із злічуваними іменниками у формі однини [4, с.58–59]. В українській мові відсутнє поняття «артикль», тож, хоч зачасту його значення й не відтворюється, все ж задля повноцінного відтворення змісту вихідного тексту, перекладачу необхідно замінити його іншою частиною мови. Під час перекладу необхідно брати до уваги конкретне значення, яке несе артикль.

Практичний аналіз перекладу артиклів здійснено на основі твору «Таємна історія» Донни Тартт. Артикль може мати низку значень, які можна передати при перекладі [1, с.142–143]. Історично, неозначені артиклі “a/an” мають значення «один/одна». У випадку, якщо у реченні ми зустрічаємо заперечення, то артикль можна відтворити за допомогою займенника «жоден», що означає «ні один/ніякий».

У тексті твору ми зустрічаємо декілька прикладів такого перекладу цього артикля. “*Don't you let them charge you a penny more*” [5, с.31] — «Тільки дивись, не заплати їм жодного зайвого цента» [3, с.27]. Також, в українській мові займенник необхідно узгодити з родом і відмінком іменника. Наприклад, у реченні “*I could not think of a single thing...*” [5, с.41] — «Я не міг пригадати жодної речі...» [3, с.38] ми спостерігаємо узгодження з іменником жіночого роду в Родовому відмінку, таким чином “a” відтворено завдяки займеннику «жодної». А в реченні “*Without a word, Henry handed it to him.*” [5, с.67] — «Без жодного слова Генрі передав йому книжку.» [3, с.66] відбувається узгодження з іменником середнього роду в Родовому відмінку, тож артикль “a” відтворено за допомогою займенника «жодного».

Крім того, неозначені артиклі “a/an” можна перекладати за допомогою неозначеного займенника «якийсь», що означає «невідомо який». У творі можна знайти багато прикладів такого відтворення артикля.

Приміром у реченні “*I don't want to convey the impression that Bunny's presence seemed like a tremendous menace at that point.*” [5, с.191] — «Не скажу, що мені миті в присутності Банні читалася якась

страшенна загроза.» [3, с.194] артикль “a” відтворено завдяки займеннику “якась”, що також узгоджений з іменником жіночого роду у Називному відмінку. “*There's a terrible pressure in the air.*” [5, с.200] — «У повітрі стала відчуватися якась жахлива напруга.» [3, с.204] – це ще один приклад такого ж узгодження з іменником. А ось в реченні “...perhaps with even harder work I could simulate something like a talent for it.” [5, с.14] — «...а ще більшими зусиллями — можливо, навіть симулювати хоч якийсь талант до фаху.» [3, с.10] ми спостерігаємо переклад неозначеного артикля займенником «якийсь», що узгоджений з іменником чоловічого роду у Називному відмінку. У вищенаведених прикладах перекладач використав саме цей варіант відтворення артикля, аби передати абстрактність понять відповідно до контексту.

Ще одним варіантом перекладу неозначеного артикля можна вказати займенник «такий» та його варіації. У тексті твору можна знайти низку прикладів, серед яких наступне речення: “*The light was at an angle that glinted off his tiny spectacles, and I couldn't see his eyes behind them*” [5, с.29] — «Світло падало на його малі окуляри під таким кутом, що мені не видно було очей за їх скельцями.» [3, с.25]. У ньому ми спостерігаємо відтворення артикля “a” шляхом використання цього займенника у Орудному відмінку чоловічого роду. Оскільки цей займенник вказівний і має значення «саме цей/ вказує на властивість предмета», то перекладач використав його задля конкретизації і наголошує яким саме був кут.

Ще одним варіантом для перекладу неозначених артиклів можна вказати прикметник «новий», що означає «щось, що виникло нещодавно/сучасний». У наступному реченні ми спостерігаємо приклад такого відтворення у Називному відмінку жіночого роду : “*After the second time he came back, an idea occurred to me...*” [5, с.521] — «Після другої спроби в мене з'явилася нова думка...» [3, с.539]. Ще один приклад спостерігаємо в реченні “*His appearance prompted a rehash of previous formalities...*” [5, с.541] — «Його поява спричинила нове коло формальних привітань...» [3, с.561]. Тут прикметник узгоджено з іменником та вжито в Знахідному відмінку середнього роду. Перекладач обрав цей варіант перекладу артикля відповідно до контексту, аби коректно передати зміст твору.

Тепер, розгляньмо відтворення означеного артикля “the”. Перш за все, варто зазначити, що його значення можна відтворити завдяки вказівним займенникам, що вказують на предмет, а тобто «той» та «цей». Зразком саме такого відтворення слугує частина речення з твору Донни Тартт: “...I see it behind me again, the ravine, rising all green and black through the saplings...” [5, с.10] — «...і знову я бачу позаду той яр, чії зелено-чорні схили виднілися за паростю...» [3, с.6]. Ще одним прикладом можна вказати наступну частину : “...but mainly were thrown together by the fact that...” [5, с.22] — «...але єднав нас передусім той факт, що...» [3, с.18]. Займенник «той» – вказівний, тож він «указує на щось, більш віддалене у просторі, ніж інше подібне». Таким чином, при перекладі артикля за допомогою цього займенника здійснюється уточнення щодо об'єкта, який вже знайомий герою.

А приміром у реченні “...we simply cannot afford it, not with your grandpa the way he is and the taxes on the house and everything...” [5, с.252] — «...тільки не з твоїм дідусем, сам знаєш, у такому стані, з усіма цими податками на будинок і все таке...» [3, с.258] ми спостерігаємо відтворення означеного артикля за допомогою займенника «цей» в Орудному відмінку множини. Також, можна знайти приклад із цим займенником у Називному відмінку в чоловічому роді: “...of why at the moment I found the college satisfactory for my purposes.” [5, с.34] — «... як можна було би, пояснюючи, чому на цей момент мене повністю влаштує університет.» [3, с.31].

Отже, дослідження використання артиклів у романі Донни Тартт «Таємна історія» дозволило нам зрозуміти значення цих мовних одиниць у контексті твору та їхній вплив на сприйняття та розуміння тексту. Внаслідок аналізу ми з'ясували, що артиклі можна відтворити за допомогою займенників жоден, якийсь, такий, той, цей або ж прикметника новий. Це допомагає передати контекст та семантичне значення вихідного тексту

ЛІТЕРАТУРА

1. Сидорук Г. І. Вступ до перекладознавства: навчальний посібник (англійською мовою). – К.: НУБіП України, 2016. – 320 с.
2. СЛОВНИК - тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. СЛОВНИК - тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. URL: <https://slovnyk.ua/index.php> (дата звернення: 07.04.2024).
3. Тартт Д. Таємна історія, 2017. 633 с.
4. Evans V., Dooley J. Grammarway 4: Student's Book. Express Publishing. 224 p.
5. Tardt D. The Secret History, 2013. 688 p.